

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет агротехнологій та природокористування
Кафедра екології та ботаніки

ПРОЄКТ

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

ОК 26 Оцінка впливу на довкілля

(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми «Екологія»

(назва)

за спеціальністю Екологія

на I (бакалаврському) рівні вищої освіти

Суми – 2025

Розробник: В.Г. Скляр Скляр В.Г., д.б.н., професор кафедри екології та ботаніки
(підпис) (прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри екології та ботаніки	Протокол № 6 від 17 грудня 2025 р.
	Завідувач кафедри Інна ЗУБЦОВА

Погоджено:

Гарант освітньої програми Ганна КЛИМЕНКО
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету,
де реалізується освітня
програма

(підпис)

Сергій ГОРБАСЬ

Рецензія на робочу програму (додається) надана: Ганна КЛИМЕНКО
(підпис) (ПІБ)

Катерина КИРИЛЬЧУК

(підпис) (ПІБ)

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Оцінка впливу на довкілля			
2.	Факультет/кафедра	Факультет агротехнологій та природокористування/ кафедра екології та ботаніки			
3.	Статус ОК	Обов'язковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для	ОП «Екологія», спеціальність 101Екологія			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)	-			
7.	Семестр та тривалість вивчення	8 семестр, 13 тижнів			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5 (150 годин)			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)			Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	
		26/10	40/10		
		84/130			
10.	Мова навчання	Українська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Скляр Вікторія Григорівна Скляр Юрій Леонідович			
11.1	Контактна інформація	Д.б.н., професор кафедри екології та ботаніки, кабінет 25 а, Ел. Адреса: skvig@ukr.net К.б.н., доцент кафедри екології та ботаніки, кабінет 7 в Ел. адреса: sul_bio@ukr.net			
12.	Загальний опис освітнього компонента	В основу дисципліни покладено завдання та принципи, визначені Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text), Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text), та підходи, що передбачають поєднання теоретичного навчання та практичної роботи у процесі підготовки здобувачів-екологів. Дисципліна являє собою навчальний курс, що спрямований на розвиток у здобувачів системи компетентностей щодо процедури проведення ОВД та прийняття рішення про провадження планованої діяльності; діяльності природоохоронних органів щодо проведення науково-обґрунтованої оцінки впливу на довкілля, набуття навичок формулювання екологічних умов реалізації планованої діяльності.			

		Дисципліна дозволяє розвинути відповідальність за власне навчання, а також такі соціальні навички (softskills) як: уміння працювати в команді, доводити і відстоювати власну точку зору, мислити критично, навички презентації результатів своєї роботи
13.	Мета освітнього компонента	Метою дисципліни є формування у здобувачів умінь та компетенцій для забезпечення застосування правових та організаційних засад оцінки впливу на довкілля антропогенної діяльності, запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання і відтворення природних ресурсів у процесі прийняття рішень щодо провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських і приватних інтересів.
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на вивченні таких дисциплін як: Техноекологія та основи управління відходами, Екологічна безпека, Моніторинг навколишнього середовища, Охорона навколишнього середовища, Збалансоване природокористування 2. Дисципліна вивчається на останньому курсі в останньому семестрі і не є основою для вивчення інших дисциплін РВО «Бакалавр»
15.	Політика академічної доброчесності	У процесі вивчення дисципліни, здобувачі мають дотримуватися правил академічної доброчесності, визначених «Положенням про організацію освітнього процесу в Сумському національному аграрному університеті та «Кодексом академічної етики Сумського національного аграрного університету. При виконанні практичних робіт, самостійної роботи, написанні модульних, залікових робіт здобувач обов'язково має дотримуватись правил академічної доброчесності. Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діяннях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.
15	Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4255
16.	Ключові слова	Довкілля, природні ресурси, атмосфера, гідросфера, водні ресурси, педосфера, ґрунти, біорізноманіття, ліси, лісові екосистеми, оцінка впливу на довкілля, природно-заповідний фонд, охорона довкілля, екологічна безпека, екоконтроль, умови воєнного стану, антропогенний вплив, громадські слухання, стратегічна екологічна оцінка

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК					Як оцінюється ДРН
	ПР04 Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки.	ПР09 Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення.	ПР11 Уміти прогнозувати вплив технологічних процесів та виробництв на навколишнє середовище.	ПР22 Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля.	ПР30 Уміти переносити систему теоретичних агроекологічних знань у сферу практичної діяльності із охорони біорізноманіття та довкілля під час ведення сільського господарства.	
ДРН 1.Знати призначення ОВД в системі підготовки і прийняття господарських рішень (поняття, терміни, визначення, законодавча база)	+	+				Виконання та захист практичних робіт. Виконання контрольних робіт, проведення тестування
ДРН 2. Знати основні принципи та етапи процедури оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки	+	+	+	+		Виконання та захист практичних робіт. Виконання контрольних робіт, проведення тестування
ДРН 3. Знати вплив процесів техногенезу на стан довкілля та екологічні ризики, пов'язані з виробничою діяльністю та недотриманням процедури здійснення оцінки впливу на довкілля		+	+		+	Виконання та захист практичних робіт. Виконання контрольних робіт, проведення тестування

ДРН 4. Знати вітчизняний та міжнародний досвід щодо реалізації процедури ОВД та врахування їхніх результатів, у т.ч. у агропромисловому секторі та при реалізації заходів із охорони біорізноманіття	+	+		+	+	Виконання та захист практичних робіт. Виконання контрольних робіт, проведення тестування
ДРН 5. Уміти реалізовувати базові принципи та етапи процедури оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки	+	+	+	+	+	Виконання та захист практичних робіт. Виконання контрольних робіт, проведення тестування
ДРН 6. Уміти поєднувати навички самостійної та командної роботи, формувати ефективну міжособистісну взаємодію з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень				+	+	Виконання практичних робіт, командна робота, презентація матеріалів, які стосуються ОВД

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема та перелік основних питань, що будуть розглянуті у межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу денна / заочна			Самостійна робота	Рекомендована література
	Аудиторна робота				
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
Модуль 1					
Тема 1. Загальні положення та поняття про ОВД Передумови започаткування ОВД. Базові підґрунтя для проведення ОВД. Світовий та європейський досвід ОВД. Основні суб'єкти оцінки. ОВД в умовах воєнного стану. Аналіз європейського законодавства з питань оцінки впливу на довкілля. Роль ОВД у досягненні Цілей сталого розвитку	2/2	4		6/16	1-7, 9, 10, 14,17-19
Тема 2. Види діяльності, що можуть значно впливати на довкілля Категорії планованої діяльності. Особливості проведення ОВД під час сільськогосподарського та лісогосподарського освоєння земель, на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах. Терміни та етапи проведення процедури оцінки впливу. Єдиний реєстр оцінки впливу на довкілля. Принцип відкритості та доступності інформації в процедурі ОВД. Порівняльний аналіз процедур екологічної експертизи, ОВНС та ОВД	4/2	4/2		6/16	1-7
Тема 3. Процедури публічності та збирання інформації під час проведення ОВД Повідомлення про плановану діяльність, що підлягає ОВД. Підготовка та подання повідомлення про ОВД. Визначення альтернатив планованої діяльності. Скоупінг в процедурі оцінки впливу на довкілля. Роль та участь громадськості в процедурі ОВД. Зауваження та пропозиції громадськості на повідомлення.	2	6/2		12/14	1-7
Модуль 2					
Тема 4. Звіт з ОВД Структура Звіту. Екологічний моніторинг у процедурі ОВД. Визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає внесенню до звіту з ОВД Громадське обговорення Звіту з ОВД. Проведення громадських слухань. Звіт про громадське	4/2	6/2		12/20	1-7, 12, 13

обговорення.					
Тема 5. Висновок з оцінки впливу на довкілля Врахування результатів оцінки впливу на довкілля в рішенні про провадження планованої діяльності. Відмова у видачі висновку. Оскарження висновку з ОВД або відмови у видачі висновку.	2	6		10/16	1-7, 13, 14
Тема 6. Завершальна стадія процедури ОВД Екологічні умови, що містяться у висновку з ОВД. Після проєктний моніторинг.	2	4		14/16	1-7, 13
Тема 7. Стратегічна екологічна оцінка Передумови виникнення процедури СЕО. СЕО документів державного планування. Замовники СЕО. Порядок реалізації СЕО. Як працює СЕО в контексті містобудівної документації? Громадське обговорення в процедурі СЕО. «Генеральний» звіт про СЕО. Післяпроєктний моніторинг. Роль СЕО у досягненні Цілей сталого розвитку	4/2	6/2		12/16	1, 8, 9, 16, 18, 19, 26
Тема 8. Особливості здійснення ОВД в умовах воєнного стану Нормативно-правові особливості ОВД під час воєнного стану. Специфіка проєктів, що підлягають ОВД у воєнний час. Оцінка впливів, спричинених війною, та кумулятивних ефектів. Методологічні виклики проведення ОВД під час війни. Громадська участь і доступ до інформації. Відновлення та реконструкція: принцип “Build Back Better”. Міжнародний контекст та найкращі практики. Екологічні ризики та безпекові аспекти. Екологічні злочини війни як контекст для ОВД. Інституційні та організаційні виклики	6/2	4/2		12/16	11, 21-23, 25, 27-47
Всього	26/10	40/10		84/130	

3. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	К-сть годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	К-сть годин
ДРН 1.Знати призначення ОВД в системі підготовки і прийняття господарських рішень (поняття, терміни, визначення, законодавча база)	Мультимедійна лекція, робота на лабораторному занятті; аналіз та оцінювання проведеної здобувачем самостійної роботи, у т.ч. змістовності підготовки навчальних матеріалів (презентацій рефератів, публікацій тощо) та якісних показників їхнього захисту	10/5	Літературне дослідження проблеми, опрацювання лекційного матеріалу; самостійний аналіз проведеної роботи під час виконання практичних робіт та підготовка до їхнього захисту; опрацювання додаткового матеріалу за відповідними темами, підготовка презентацій чи написання рефератів та/або тез доповідей	14/22
ДРН 2. Знати основні принципи та етапи процедури оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки	Мультимедійна лекція, робота на лабораторному занятті; аналіз та оцінювання проведеної здобувачем самостійної роботи, у т.ч. змістовності підготовки навчальних матеріалів (презентацій рефератів, публікацій тощо) та якісних показників їхнього захисту	10/5	Опрацювання лекційного матеріалу; самостійний аналіз проведеної роботи під час виконання практичних робіт та підготовка до їхнього захисту; опрацювання додаткового матеріалу за відповідними темами, підготовка презентацій чи написання рефератів та/або тез доповідей	14/22
ДРН 3. Знати вплив процесів техногенезу на стан довкілля та екологічні ризики, пов'язані з виробничою діяльністю та недотриманням процедури здійснення оцінки впливу на довкілля	Мультимедійна лекція, дискусія, робота на лабораторному занятті, аналіз та оцінювання проведеної здобувачем самостійної роботи, у т.ч. змістовності підготовки навчальних матеріалів	10/5	Літературне дослідження проблеми, опрацювання лекційного матеріалу; самостійний аналіз проведеної роботи	14/22

	(презентацій рефератів, публікацій тощо) та якісних показників їхнього захисту		під час виконання практичних робіт та підготовка до їхнього захисту; опрацювання додаткового матеріалу за відповідними темами, підготовка презентацій чи написання рефератів та/або тез доповідей	
ДРН 4. Знати вітчизняний та міжнародний досвід щодо реалізації процедури ОВД та врахування їхніх результатів, у т.ч. у агропромисловому секторі та при реалізації заходів із охорони біорізноманіття	Мультимедійна лекція, робота на лабораторному занятті, аналіз та оцінювання проведеної здобувачем самостійної роботи, у т.ч. змістовності підготовки навчальних матеріалів (презентацій рефератів, публікацій тощо) та якісних показників їхнього захисту	10/5	Літературне дослідження проблеми, опрацювання лекційного матеріалу; самостійний аналіз проведеної роботи під час виконання практичних робіт та підготовка до їхнього захисту; опрацювання додаткового матеріалу за відповідними темами, підготовка презентацій чи написання рефератів та/або тез доповідей	14/22
ДРН 5. Уміти реалізовувати базові принципи та етапи процедури оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки	Мультимедійна лекція, аналіз та оцінювання проведеної здобувачем самостійної роботи, у т.ч. змістовності підготовки навчальних матеріалів (презентацій рефератів, публікацій тощо) та якісних показників їхнього захисту	16/5	Літературне дослідження проблеми, опрацювання лекційного матеріалу; самостійний аналіз проведеної роботи під час виконання практичних робіт та підготовка до їхнього захисту; опрацювання додаткового матеріалу за відповідними темами, підготовка презентацій чи написання рефератів та/або тез доповідей	14/22

ДРН 6. Уміти поєднувати навички самостійної та командної роботи, формувати ефективну міжособистісну взаємодію з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень	Мультимедійна лекція, дискусія; аналіз та оцінювання проведеної здобувачем самостійної роботи, у т.ч. змістовності підготовки навчальних матеріалів (презентацій рефератів, публікацій тощо) та якісних показників їхнього захисту	10/2	Літературне дослідження проблеми, опрацювання лекційного матеріалу; самостійний аналіз проведеної роботи під час виконання практичних робіт та підготовка до їхнього захисту; опрацювання додаткового матеріалу за відповідними темами, підготовка презентацій чи написання рефератів та/або тез доповідей	14/20
		66/20		84/130

4. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Сумативне оцінювання

Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
Модуль 0 – 35 балів			
1.	Практична робота №1. Аналіз європейського законодавства з питань оцінки впливу на довкілля	7 бали /11%	До 2 тижня
2.	Практична робота № 2. Порівняльний аналіз процедур екологічної експертизи, ОВНС та ОВД.	7 бали /11%	До 2 тижня
3.	Практична робота № 3. Підготовка та подання повідомлення про ОВД	6 бали /11%	До 3 тижня
4.	Модульний контроль	15 балів /15%	До 5 тижня
Модуль 0 – 35 балів			
5.	Практична робота № 4. Визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає внесенню до звіту з ОВД	5 балів / 5%	До 7 тижня
6.	Практична робота № 5. Громадське обговорення в процедурі ОВД	4 бали / 4%	До 8 тижня
7.	Практична робота № 6. Системи екологічної оцінки	4 бали / 4%	До 9 тижня
8.	Практична робота № 7. SEO документів державного планування. Пропозиції і зауваження громадськості на етапі скоупінгу	4 бали / 4%	До 10 тижня
9.	Практична робота № 8. Пропозиції і зауваження громадськості до звіту з SEO ДДП	4 бали / 4%	До 11 тижня
10.	Практична робота № 9. ОВД в умовах воєнного стану	4 бали / 4%	До 12 тижня
11.	Модульний контроль	10 балів / 10%	До 13 тижня
12.	Іспит	30 балів / 30%	В екзаменаційну сесію

Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Модуль 1				
Практична робота №1. Аналіз європейського законодавства з питань оцінки впливу на довкілля	0-1 бали	2-3 бали	4-5 балів	6-7 балів
	Практична робота не виконана, або виконані невірно	Робота виконані зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному та практичному матеріалі
Практична робота №2. Порівняльний аналіз процедур екологічної експертизи, ОВНС та ОВД.	0-1 бали	2-3 бали	4-5 балів	6-7 балів
	Практична робота не виконана, або виконані невірно	Робота виконані зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному та практичному матеріалі
Практична робота №3. Підготовка та подання повідомлення про ОВД	0-1 бали	2-3 бали	4-5 балів	6-7 балів
	Практична робота не виконана, або виконані невірно	Робота виконані зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному та практичному матеріалі
Модульний контроль	0-15 балів			
	Оцінюється в залежності від кількості правильних відповідей.			
Модуль 2				
Практична робота №4. Визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає внесенню до звіту з ОВД	0-1 бали	2 бали	3 бали	4-5 балів
	Практична робота не виконана, або виконані невірно	Робота виконані зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному та практичному матеріалі
Практична робота №5. Громадське обговорення в процедурі ОВД	0-1 балів	2 бали	3 бали	4 бали
	Практична робота не виконана, або виконані невірно	Робота виконані зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному та практичному матеріалі
Практична робота	0-1 балів	2 бали	3 бали	4 бали

№ 6. Системи екологічної оцінки	Практична робота не виконана, або виконані невірно	Робота виконані зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному та практичному матеріалі
Практична робота № 7. SEO документів державного планування. Пропозиції і зауваження громадськості на етапі скоупінгу	0-1 балів	2 бали	3 бали	4 бали
	Практична робота не виконана, або виконані невірно	Робота виконані зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному та практичному матеріалі
Практична робота № 8. Пропозиції і зауваження громадськості до звіту з SEO ДДП	0-1 балів	2 бали	3 бали	4 бали
	Практична робота не виконана, або виконані невірно	Робота виконані зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному та практичному матеріалі
Практична робота № 9. ОВД в умовах воєнного стану	0-1 балів	2 бали	3 бали	4 бали
	Практична робота не виконана, або виконані невірно	Робота виконані зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному та практичному матеріалі
Модульний контроль	0-10 балів			
	Оцінюється в залежності від кількості правильних відповідей.			
Іспит	0-5 балів	5-16 балів	17-27 балів	28-30 балів
	Здобувач недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання, визначені іспитом, не виконано або виконано частково зі значною кількістю грубих (змістовних) помилок	Здобувач недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання, визначені іспитом, виконані із помилками та неточностями змістовного характеру	Здобувач достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання, визначені іспитом, виконані із окремими неточностями змістовного характеру	Здобувач вільно та повністю орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано у повному обсязі без помилок та неточностей змістовного характеру.

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Термін оцінювання
---	----------------------------------	-------------------

1	Усне опитування після вивчення кожної теми	Після завершення вивчення теми
2	Письмові контрольні роботи, передбачені робочою програмою	Протягом усього семестру
3	Проходження тестування з атестації та модульного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем	Відповідно до графіку навчального процесу
4	Проходження тестування після закінчення вивчення кожної теми для самостійного контролю знань	Регулюється студентом самостійно
5	Захист практичних робіт	Щотижнево, упродовж семестру
6	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над практичними роботами протягом занять	Протягом усього семестру
7	Перевірка та аналіз виконаних завдань	Щотижнево, упродовж семестру

Самооцінювання може використовуватися як елемент сумативного оцінювання, так і формативного оцінювання.

5.3. Розподіл балів, які отримують здобувачі під час вивчення ОК

Поточне тестування та самостійна робота								Разом за модулі	Іспит	Сума
Модуль1: 0 – 35 балів			Модуль 2: 0 – 35 балів							
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	70	30	100
11	12	12	7	7	7	7	7			

Розподіл балів системи ЄКТС за результатами навчання і семестрової (підсумкової) атестації у формі екзамену:

до 70 балів – за результатами модульного контролю упродовж семестру;
до 30 балів – за результатами семестрової (підсумкової) атестації.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Шкала оцінювання: національна та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
42-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-41	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ:
перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Оцінка впливу на довкілля» або окремого її елемента відбувається відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Сумському національному аграрному університеті та «Положення про порядок визнання результатів, здобутих шляхом неформальної та /або інформальної освіти»

5. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основні джерела

1. Мельник О.С., Скляр В.Г., Коваленко І.М., Васькіна І.В., Шерстюк М.Ю. Оцінка впливу на довкілля: впровадження природоохоронних практик та кліматичної політики ЄС. Суми, РВВ, Сумський національний аграрний університет. 2021. 142 с.
https://jm.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/posibnik_1623674876.pdf
2. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 № 2059-VIII.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>
3. Пацева І.Г., Мельник-Шамрай В.В., Лук'янова В.В. Оцінка впливу на довкілля: навчальний посібник містить теоретичний матеріал для підготовки здобувачів вищої освіти екологічних спеціальностей. Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка». 2022. – 168 с.
4. Постанова КМ України від 13 грудня 2017 р. № 1010 «Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля».
5. Коваленко Ю. Л. Оцінка впливу на довкілля : конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання зі спеціальності 101 – Екологія) / Ю. Л. Коваленко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. – 46 с.
6. Постанова КМУ від 13 грудня 2017 р. № 1026 «Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля».
7. Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722 «Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>)
8. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text>)
9. Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє природне середовище в транскордонному контексті (№ 562-VIII від 01.07.2015).
10. Директива 2011/92/ЄС про оцінку впливу окремих державних і приватних проєктів на навколишнє середовище.
11. Скляр В.Г., Скляр Ю.Л. Оцінка впливу на довкілля. Матеріали для лекцій та самостійної роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форм навчання спеціальності «Екологія». Суми: Сумський національний аграрний університет, 2025. 56 с.

Додаткові джерела

12. Алексеева Є. Оцінка впливу на довкілля: можливості для громадськості: посібник / Є. Алексеева; за заг. ред. О. Кравченко. – Львів: Вид-во «Компанія “Манускрипт”», 2017. – 36 с.
13. Алексеева Є. Оскарження висновків з оцінки впливу на довкілля в суді / Є. Алексеева; за заг. ред. О. Кравченко. – Львів : Вид-во «Компанія “Манускрипт”», 2019. – 24 с.
14. Оцінка впливу на довкілля: Міжнародні стандарти, досвід інших країн і передумови до запровадження нової моделі оцінки впливу на довкілля в Україні та її основні елементи / С. Вихрист, Є. Єндрюшка, Н. Мікуліч та ін. – Київ, 2018. – 141 с.
15. Закон України «Про екологічну експертизу». Відомості Верховної Ради України. 1995. № 8. С. 54.
16. Шутяк С. Постатейний коментар до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» / С. Шутяк; за заг. ред. О. Кравченко. – Львів : Вид-во «Компанія "Манускрипт"», 2019. – 128 с.
17. Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті

- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_272#Text.
18. Методичні рекомендації із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://menr.gov.ua/files/docs/nakazy/2018/nakaz_296.pdf.
19. Протокол Європейської економічної комісії ООН про стратегічну екологічну оцінку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=dLMN6eg9prA>.
20. Melnyk O., Skliar V., Sabadash S., Butova V. (2021). EU Municipal Organic Wastes Management and Its Implementation Prospects in Ukraine. *Environmental and Climate Technologies*, vol. 25, no. 1, pp. 205–221. <https://doi.org/10.2478/rtuect-2021-0014>
21. Скляр, В. Г., & Скляр, Ю. Л. (2024). Проблеми збереження та екоконтролю прикордонних територій природно-заповідного фонду в сучасних умовах. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Агрономія і біологія*, 55(1), 144–150. <https://doi.org/10.32782/agrobio.2024.1.19>
22. Kapelista, I., Korniyenko, G., Skliar, V., Voitsitska, K., Derman, V. (2023). The Impact of the Russian-Ukrainian War on Global Food and Environmental Security. *WSEAS Transactions on Environment and Development*, 19, pp. 808–819
23. Скляр Ю.Л., Бердін І.В., Скляр В.Г. (2024). Здійснення екоконтролю за станом довкілля на Сумщині в умовах воєнного стану. *Вісник СНАУ*, 3(57) С. 58-65. DOI <https://doi.org/10.32782/agrobio.2024.3.8>
24. Skliar, V., Kapinos, N., Sherstiuk, M., Kuntsevskiy, D., & Kovalchuk, N. (2025). The impact of forest fires on ecosystem. *Ukrainian Journal of Forest and Wood Science*, 16(2), 99–114. <https://doi.org/10.31548/forest/2.2025.99>
25. Russia's War on Ukraine, 2023: Environmental Impact. TopLead. Available at: <https://www.topleadprojects.com/environmental-project-main>
26. Порядок поводження з відходами, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2022 р. №1073. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1073-2022-%D0%BF#Text>
27. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля» № 1010 від 13.12. 2017 року із змінами та доповненнями від 01.08.2023 р
28. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля, інформації про стан довкілля (екологічної інформації) та інформаційного забезпечення управління у сфері довкілля: Закон України від 20 березня 2023 року № 2973-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2973-20#>
29. Алмаші, І. М. (2024). Забезпечення права людини на безпечне довкілля в умовах воєнного стану: правовий аспект. *Нове українське право*, (2), 35–41.
30. Барна, І. (2023). Оцінка впливу на довкілля: аналіз викликів воєнного стану. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: географія*, 54(1), 233–240.
31. Бутенко Є.В., Кузнецова О.В., Сохацька М.С. До питання оцінки наслідків негативного впливу бойових дій на землях територіальних громад Донецької області. *Землеустрій, кадастр та моніторинг земель*, 2023. № 2, С. 92–103.
32. Данилюк Л. Р. Інформаційна складова оцінки впливу на довкілля. Аналітично-порівняльне правознавство. Ужгород, 2023. № 03. С. 210–214.
33. Долженкова, О., Назаренко, Д. (2024). Оцінка впливу збройної агресії росії на стан атмосферного повітря в Україні. *Challenges and Issues of Modern Science*, 3, 305–311.
34. Камінський В.Ф., Ткаченко М.А., Коломієць Л. П. Методичні рекомендації щодо відновлення земель сільськогосподарського призначення, порушених внаслідок воєнних дій. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2023. 84 с

35. Малишева, Н. Р. (2025). Особливості здійснення публічної влади в довкіллевій сфері в умовах воєнного стану. *Правові засади організації та здійснення публічної влади*, 245.
36. Маджд С.М. Сталий розвиток українського суспільства в умовах війни: екологоекономічні аспекти. «Екологічний стан навколишнього середовища та раціональне природокористування в контексті сталого розвитку»: VI Міжнарод. наук.- практич. конф., 26-27 жовтня 2023 р.: тези доп. Херсон: 2023. С. 154-156.
37. Маджд С.М. Оцінка впливу на довкілля: війна триває, проблеми загострюються. «Сучасні проблеми біології, екології та хімії»: VII Міжнарод. наук.-практич. конф., 25-27 жовтня 2023 р.: тези доп. Херсон: 2023. С. 154-156.
38. Маджд, С. М. (2024). Оцінка впливу на довкілля: війна триває, проблеми загострюються. Сучасні проблеми біології, екології та хімії: Збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції. – Запоріжжя: Поліграфічний центр «СоруArt», 231-233
39. Нонік, Л. Ю., Пацева, І. Г., & Пічкур, Т. В. (2023). Розроблення стратегії управління відходами руйнації в умовах воєнного стану. Екологічна безпека та технології захисту довкілля, 4. 40-46.
40. Рибачек, В. К. (2025). Безпека та охорона довкілля в Україні в умовах військового стану. *Соціально-гуманітарний вісник*, 55-61
41. Сакун, А. О., & Кутковий, Д. О. (2025). Оцінка впливу наслідків військових дій на ґрунти. *Екологічні науки* № 1(58). 350-353.
42. Стасюк Н. А., Яра О. С. Правові механізми захисту довкілля в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*, 2024, Серія ПРАВО. Випуск 86: частина 3. С. 190-196
43. Стрельник В. В., Батуринець Б. Д. Особливості поводження з відходами руйнації. Дорожня карта реалізації Закону України «Про управління відходами»: збірка матеріалів Національного форуму «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології» (м. Київ, 24–25 листопада 2022 р.). К.: Центр екологічної освіти та інформації, 2022. С. 70–71.
44. Сучасний стан навколишнього природного середовища в умовах впливу війни. [І. Г. Пацева, О. М. Алпатова, Л. І. Демчук та ін.]. *Екологічні науки: науково-практичний журнал*, 2022. №4. С. 19–22.
45. Сущенко, О. А., & Тимкован, В. І. (2024). Оцінка впливу воєнного стану на розвиток агропромислових формувань України. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*, 15-22.
46. Устименко, В., Тарасевич, О., Кірін, Р., Градобоева, Є. С. (2022). Оцінка мілітарного впливу на довкілля міст на засадах відкритості: економіко-правові аспекти. *Central & Eastern European Legal Studies*, (2).
47. Яра, О. С., & Стасюк, Н. А. (2024). Правові механізми захисту довкілля в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія: Право*, 3(86), 190-196.
48. Андрусевич А. О. Оцінка впливу на довкілля в Україні: вирішення проблеми по-європейськи. / А. О. Андрусевич. – РАЦ «Суспільство і довкілля», 2011

Інформаційні ресурси

Офіційний сайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України:
<https://mepr.gov.ua>

Про схвалення Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року : Розпорядження КМУ від 20 жовтня 2021 р. № 1363-р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1363-2021-%D1%80#Text>

The European Green Deal. Striving to be the first climate-neutral continent.
URL: <https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/e...>

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text

Понад 15 млрд збитків природно-заповідного фонду через війну.
URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/ponad-15-mlrd-zbitkiv-prirodno-zapovidnogo-...>

РЕЦЕНЗІЯ НА РОБОЧУ ПРОГРАМУ (СИЛАБУС) ОЦІНКА ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента гарантом або членом проєктної групи	Так	Ні	Коментар
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)	+		
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	+		

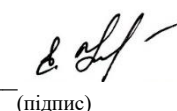
Член проєктної групи ОП «Екологія»

Ганна КЛИМЕНКО
(підпис) (ППП)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента викладачем відповідної кафедри	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	+		
Результати навчання (ДРН) стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної	+		
Зміст ОК сформовано відповідно до структурно-логічної схеми	+		
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання (ДРН)	+		
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження, що є доцільним та достатнім для відповідного рівня вищої освіти	+		
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету	+		
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	+		
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента	+		
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання (ДРН)	+		
Література є актуальною	+		
Перелік навчальних ресурсів містить необхідні для досягнення ДРН програмні продукти	+		

Рецензент (викладач кафедри екології та ботаніки)

Катерина КИРИЛЬЧУК
(підпис) (ППП)

